

ТЕМА ДИТИНСТВА ТА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В АВТОБІОГРАФІЧНІЙ ПОВІСТІ ГАЛИНИ ЖУРБИ «ДАЛЕКИЙ СВІТ»

Сокол Галина Романівна,
*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та перекладу
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу
halyna4@ukr.net
orcid.org/0000-0002-5541-3246*

Мета. Метою статті є аналіз фактів, які демонструють основні моменти зародження, формування й становлення творчої особистості майбутньої письменниці Галини Журби на прикладі її автобіографічної повісті «Далекий світ».

Методи. У роботі використано біографічний метод, порівняльно-історичний, наратологічний, загальнонаукову методіку синтезу, аналізу, спостереження, добору та систематизації матеріалу та психоаналіз.

Результати. Звернено увагу на психологічний портрет письменниці в ранньому дитинстві. Особливу увагу приділено таким якостям характеру, як наполегливість, впертість, лідерські задатки, схильність до самостійних вчинків та вміння спостерігати й помітити те, чим діти зазвичай не цікавляться. Окремий аспект – родина дівчинки та її близьке оточення, історія роду, події та випробування, що випали на долю старшого покоління та вплинули на майбутню письменницю. Розглянуто й проаналізовано домашній уклад та світ дітей, котрі органічно почуваються серед мальовничої української природи. Формування в дітей вільнолюбства свідчить, що в родині поважали дитячу думку та брали до уваги їхні бажання. У статті зазначено захоплення родини театром, мистецтвом, усі вільно спілкувались кількома мовами.

Висновки. Проаналізовано різні підходи письменниці до відтворення навколишнього світу крізь призму сприйняття маленької дитини в моменти найбільших збурень емоцій та неповторних вражень. Галина Журба поєднує деталізовану оповідь із нюансуванням найтонших вражень дитячої душі. Яскраві образи, що постають перед читачем, схоплені променем внутрішнього бачення дитини, з особливим, довірливим тоном мудрого наратора. Звернено увагу на тонке сприйняття палітри кольорів та звукової мелодики, що підтверджує наявність у дитини творчого начала й пояснює витоки майбутнього тяжіння авторки до імпресіонізму. Помічено, що письменниці прекрасно вдається перейти від власних спогадів і вражень до слова, здатного їх утримати й донести до читача, зберігши колорит того часу й відчуття автентичності. В описі подій поруч з автобіографізмом й документальністю знаходимо безпосередність враження й асоціативність мислення, що яскраво висвітлюють сутність самої письменниці.

Ключові слова: автобіографія, документальність, імпресіонізм, характер, чуттєвість, творча уява.

THE TOPIC OF CHILDHOOD AND CREATIVE PERSONALITY DEVELOPMENT IN AUTOBIOGRAPHICAL HALYNA ZHURBA'S NOVEL "DISTANT LAND"

Sokol Halyna Romanivna,
*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Philology, Interpreting
and Translation
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas
halyna4@ukr.net
orcid.org/0000-0002-5541-3246*

Purpose. The purpose of the article is to analyze the facts testifying the main aspects of the future writer Halyna Zhurba's creative personality genesis, establishment and development on the basis of her autobiographical novel "Distant Land".

Methods. The biographical method, comparative-historical method, narrative method general scientific methods of synthesis, analysis, observation, selection and systematization of material, and deep analysis are used in the work.

Results. Attention is paid to the writer's psychological portrait in her early childhood. Special attention is paid to such personality qualities as persistence, stubbornness, leadership, inclination for independent actions and ability to watch and notice things children aren't usually interested in. A separate aspect is the girl's family and her close surrounding, family history, events and hardships that the older generation faced and their impact on the future writer. The article describes and analyzes the future writer's home style and the world of children who feel organic in the picturesque Ukrainian nature and communicate freely with peasants. The development of such children's qualities as love for freedom proves that the family respected the children's opinion and took into account their desires. The article reveals the parents' special attitude to children's education, their comprehensive development and theatre fascination.

Conclusions. Different writer's approaches to recreate the surrounding world through a prism of little child's perception at the moments of highest emotional splashes and unique impressions are analyzed. Halyna Zhurba combines a detailed story with the nuances of the child's soul delicate impressions. Bright images, arising to a reader, are full of the child's inner vision mixed with the omniscient narrator's particularly trustful tone. Special attention is drawn to the subtle perception of the colour palette and sound melody that testifies the child's creative gift and explains the origins of the author's future attraction to impressionism. It is emphasized that the writer perfectly manages to move from her own memories and impressions to the words that can retain and convey them to a reader, preserve the flavour of the time and sense of authenticity. The sincerity of impression and associative thinking as well as the autobiographical and documentary aspects can be traced in the description of events.

Key words: autobiography, documentation, impressionism, nature, sensitivity, vivid imagination.

1. Вступ

У сучасному літературному просторі чимале місце посідають твори письменників про власне дитинство та його вплив на формування творчої особистості й подальше становлення. Варто згадати повісті, котримі заохплювались покоління, – «Гуси-лебеді летять...», «Щедрий вечір» М. Стельмаха, «Зачарована Десна» О. Довженка, автобіографічну прозу А. Дімарова, І. Жиленко, В. Лопати, Д. Міщенко, В. Дрозда та інших. Останнім часом інформаційно-культурний простір України поповнюється спогадами майстрів слова нашої діаспори. Вони є важливими для розуміння «розірваного на “там” і “тут” організму української культури, усвідомлення окремих пластів – інформативного, ідеологічного, психологічного, мистецького – як цілісності» (Коцюбинська, 2008: 9). Адже, на думку М. Коцюбинської, без цього неможливо дати «сутнісну характеристику двох частин національного доробку й визначити міру внеску діаспори в культурне відродження, у збереження України» (Коцюбинська, 2008: 9). Досі невідомою для широкого кола читачів залишається автобіографічна повість Г. Журби «Далекий світ», хоча як зазначив В. Мацько: «Мова її творів сповнена пахощами минулої романтичної епохи України, доби її сучасників І. Франка, Лесі Українки, Ольги Кобилянської» (Мацько, 2014: 68–77).

Окремі штрихи життя та літературного доробку Галини Журби розглядали Н. Мафтин (Мафтин, 2008), М. Комариця (Комариця, 2014: 39–49), А. Гуляк і Н. Науменко (Гуляк, Науменко, 2014: 31–38). До осмислення творчої спадщини Г. Журби зверталися також П. Іванишин (Іванишин, 2014: 56–67) та В. Мацько (Мацько, 2014: 68–77).

Мета статті полягає в тому, щоб на конкретних прикладах автобіографічної повісті Г. Журби «Далекий світ» розглянути й проаналізувати факти формування творчої натури письменниці та ознаки своєрідного, як для жінки того часу, незалежного та цілеспрямованого характеру.

2. Світ безхмарного дитинства Галини Журби

Викладаючи на папері певні події, що вириваються у пам'яті вже зрілої людини з величезним багажем життєвого досвіду, письменниця мимоволі доводить, що дитяча пам'ять фіксує події не за значимістю, а як діаграму найбільших збурень емоцій та неповторних вражень, бо «сила їх, як і неповторність, тривкіша за усі пізніші розпуки, кохання, трагедії, що торощать нам серця та перехресують життєві дороги» (Журба, 1978: 323). П. Іванишин звертає увагу на «своєрідну художню експансію літераторки» та зазначає, що «“Далекий світ” став ще одним виявом цієї експансії: вихід у жанр автобіографічної прози» (Іванишин, 2014: 65).

Пам'ять наратора вихоплює не просто приємні спогади минулого, вони ще й слугують нагодою для певних розмірковувань, суджень, а інколи й висновків. М. Коцюбинська слушно зауважила: «У художній документалістиці маємо зіткнення двох часових площин, двох реакцій і бачень – безпосереднє, цюхвилинне, і вчорашнє, але вивірене сьогоднішнім» (Коцюбинська, 2008: 20). Варто зазначити, що письменниці вдається невимушено перейти від власних спогадів і вражень до слова, здатного їх утримати й донести до читача, зберігши колорит того часу й відчуття автентичності.

Авторка настільки майстерно описує домашній уклад та світ дітей, котрі органічно почуваються серед мальовничої української природи, що всі ці картини оживають перед очима читача. Г. Журба поєднує деталізовану оповідь із нюансуванням найтонших вражень дитячої душі. Яскраві образи, що вималювані письменницею, схоплені променем внутрішнього бачення дитини, з особливим, довірливим тоном мудрого наратора, не претендуючи на абсолютне домінування в ідейно-оцінній площині твору. Всі події, що відбуваються перед нами, споглядаємо очима маленької дівчинки, котра тільки вчиться пізнавати цей світ, щодня довідується про щось нове, осмислює себе на цьому тлі, робить власні дитячі, а часом і, на диво, дорослі висновки: «В доволі молодому віці почав у мене проявлятися нахил до самостійності, – пізнавання світу на власноруч. Перла мене до цього неугавна цікавість, мабуть, ця сама, одвічна жага пізнавання, що штовхала пралюдину до експериментів, а прабабків наших до райського гріха. Експеримент мав для мене неподоланий приваб, хоча й не все проходив мені гладко» (Журба, 1978: 34).

Таке зображення навколишнього крізь призму світосприйняття маленької дитини дає змогу письменниці зосередити більше уваги на моментах, які для дорослих є загальноприйнятою нормою, і тільки дитині впадає у вічі певна незрозумілість чи недоречність. Проте ця манера подачі подій не заважає авторці торкнутись низки важливих філософських та соціальних питань: конфлікт поколінь, вибір релігії, смерть, повернення блудного сина, вміння прощати, соціальна нерівність жінки в тодішньому суспільстві, безправ'я простого люду й ставлення до них панів.

Яскраво й чуттєво відтворено письменницею світ малої дитини, що обмежувався п'ятьма кімнатами, «мов у п'ятьох частинах світу», насправді виявився безмежно широким завдяки її вмінню вигадувати та домислювати. Дівчинка була «дуже вражлива на кольори та звуки», що викликали в неї «неймовірні візії», а розвішені по стінах картини заворожували її, бо «це-ж були зачаровані світи, по яких можна було волочитися досхочу, переживати всілякі пригоди» (Журба, 1978: 38). Таке тонке сприйняття палітри кольорів та звукової мелодики підтверджує наявність у дитини творчого начала й пояснює витоки майбутнього тяжіння авторки до імпресіонізму.

Свідчень багатой уяви усамітненої дитини чимало: вона вигадала високого тонкого пана, котрий потай виходив із годинника та «цибав довкола столу, високо підіймаючи ноги, приказував: “тік – так, тік – так”» (Журба, 1978: 38). Характерно, що в умінні наповнити будь-який предмет особливим таємничим життям так, що «весь дім аж двигтів» від всіляких «містерій», виявляються перші ознаки майбутнього творчого дарування талановитої письменниці, котра щиро зізнається, що «була в повнім володінні кольорових та звукових вражень, в полоні кольорів та звуків. Вбираючи в себе вражіння, я жила мов в гушавині містичного лісу. Кольори та звуки виповняли його, роєм окружали мене, викликаючи дивні асоціації» (Журба, 1978: 48). Такі спогади письменниці

про її перші власні «візії» є ще одним свідченням того, що навіть в юному віці виявлялася схильність авторки до імпресіоністичної манери світосприйняття.

Ліричні інтонації твору часто змінюються «об’єктивізованою оповіддю, поглиблюється драматизм викладу» (Мережинська, 1987: 51). А для маленької Оленки, так називали її в родині, це ще й перша смерть – було «дуже дивно моторошно й цікаво» (Журба, 1978: 50). Письменниця фіксує цікаву дитячу думку й робить висновок, що разом зі смертю дідуся відійшло в минуле і батькове дитинство, воно ніби перестало існувати. Пригадалася їй ще одна риса з власного дитинства, якої не зауважили дорослі, – це особлива спостережливість, бо коли вони перейняті важливими клопотами й не звертають уваги на дітей, то й не помічають, що «діти чують не слухаючи, бачать не дивлячись і не розуміючи тямлять» (Журба, 1978: 50). Серед яскравих свят і сірих буднів виділяються дві головні події, що чергуються, «виповняючи родинні хроніки невмирущим змістом» (Журба, 1978: 66), – це смерть і народження.

Г. Журба детально зупиняється не тільки на методах виховання дітей у їхній родині, але й описує їхні розваги та пустощі, реально відтворюючи всю атмосферу, що панувала в домі. Найшасливіша пора для них – літо, вони «як справжні лісові діти жили в товариських взаєминах з вивірками і їжаками» (Журба, 1978: 193). Влучним підтвердженням їхнього захоплення світом природи є спогади авторки про те, як в їхньому будинку в різні часи жили лисеня, шпак, косуля, завжди було кілька собак і навіть павич з Індії. Дитячий літній одяг – полотняні балахони та штанята, від весни до осені вони ходили босоніж. Ніщо не стояло на заваді повному єднанню дівчат із природою, хіба що коси, яких сестри самовільно позбулись одна за одною, чим дуже засмутили маму. Святковий одяг, як «мушлінові суконки» з шарфами, капелюшки та черевики викликали в них спротив. У такому вигляді сестри «подобали радше на посинячених засмаглих чортенят, перевернутих чародійною віткою в непорочних янголів» (Журба, 1978: 195–196). Та ніщо не могло перешкодити цим справжнім дітям природи в розкішних сукнях забрести в ковбаню, покидавши черевики. Усе вищезгадане сприяло формуванню в дітей таких якостей характеру, як вільнолюбство, не накладало на них відбитку салонних «мумій» і свідчило, що в родині поважали дитячу думку та рахувались з їхніми бажаннями. Свідченням цього є досить серйозне рішення дівчинки, що визріло в досить ранньому віці. Попри дитячі пустощі та забави, Оленка ще в дитинстві визначила свою майбутню кар’єру: «Я вже вибрала собі дорогу – буду маляркою, або письменницею» (Журба, 1978: 205–206). Це підкреслює, що натура дівчинки була ліричною, схильною до тонкого відчуття й розуміння краси.

3. Творчий дебют та прояви бунтарського характеру письменниці

Про наявність задатків творчої натури в Г. Журби та влучний вибір власного майбутнього свідчать і певні факти. За величезною чотирикутною грубою в дитячій кімнаті «проживали табуни цвіркунів і можна було заховатись перед слідством та карою» (Журба, 1978: 109). Вечорами «дитяча кімната переверталась в цвіргунячу філармонію» (Журба, 1978: 109). Під такий акомпанемент дівчинка залюбки поринала у мрії та вже тоді оповідала собі власні казки. У передранішній сірості в кімнаті появлялося «всіляке привиддя», а коли нарешті страх брав гору над соромом – кликала на допомогу батька, і тоді страшний ведмідь виявлявся маминою спідницею. Засинаючи, уже поруч із татом, Оленка була сповнена «найбільшого щастя спокою й безпеки» (Журба, 1978: 110). Можемо допустити, що описаний спогад видається незначним, але в подальшому відтворенні всієї картини мемуаристку більше займає не достовірність кожної окремої деталі, а передача колориту та емоційного стану дівчинки.

Батько навчив усіх любити та пізнавати природу, що постійно оточувала родину, і тому діти «зростають серед неї, під її могутнім чаром» (Журба, 1978: 191). І саме ця природа, своїми загадковими, інколи моторошними звуками та співом цвіркунів посеред безсонної ночі дає поштовх творчій фантазії маленької мрійниці, котра вже твердо знає, що буде письменницею. Вона, щоб подолати власний страх від шуму вітру за вікном, сама складає собі казки, сповнені «войовничих мрій», здебільшого з переможним кінцем: «Ліс починав шуміти якось неспокійно, ніби збираючись на прою із кимось. Таємничий гомін ішов день і ніч. Від нього ставало неспокійно в душі і на серці» (Журба, 1978: 191–192). Ці рядки демонструють тонке відчуття природи, Оленка ніби дихає в унісон із лісом, що розкинувся за вікном.

Діти в сім’ї Домбровських одночасно починали розмовляти по-польськи і по-українськи. Коли підійшла пора, старші почали навчатись. Майбутній письменниці на той час виповнилось сім років. Азбука давалась їй важко, але, «наказавши маму», вдалося «второпати чорну маг’ю читання» (Журба, 1978: 186). Із вдячністю і глибокою повагою пригадує Г. Журба Зоф’ю Пйонтровську, вчительку, яка щодня відкривала перед дітьми світ історії та географії, природи й арифметики, граматики та різних мов. Вона вперше помітила літературне починання дівчинки. Свій перший вірш Оленка написала в неповні десять років, коли разом із мамою відвідала зруб Лотущина й була вражена побаченим. Так з’явився вірш «Дубина» (Debina). Письменниця згадує: «Цей мій літературний дебют фатально відбився на деяких шкільних предметах, зокрема на граматиці та французькій мові» (Журба, 1978: 309). Французька мова викликала в Оленки запеклу ворожнечу, але батько пояснив, що письменниця мала бути високоосвіченою людиною. Картина поваленого дубового лісу збереглася в її пам’яті надовго й вона впевнена, що «здається – нема величнішої смерті» (Журба, 1978: 307).

Ще однією справжньою вчителькою співу, народної мови й життєвої філософії стала для дівчинки Тетяна, нянька брата. Ця молода селянка, що «брала навесело життя і його понуру дійсність», передала Оленці «чимало життєвої мудрості й українського фольклору» (Журба, 1978: 171).

Перебуваючи під враженням «баталістично-патріотичних картин у золочених рамах», що прикрашали кімнати будинку діда Івана, Оленка любила заховатись під фортепіано, припавши вухом до паркету і слухати Баха, Бетховена чи Шопена. В її уяві оживає все, що на картинах та у розповідях бабунь. Зворушена та заплакана, вона віддається «нестямній болючій насолоді» – ось приклад яскравого вияву тонкої, чуттєвої натури дитини, котра поринула вслід за роздумами в далекий уявний світ.

Мистецтво читання не викликало в ранньому дитинстві жодного захоплення, зате одразу ж з'явилась «спонука писати», яка не минула, а «перейшла в маніакальну жагу, як і понада малювати» (Журба, 1978: 187). Вже тоді виявилась цілеспрямована натура Оленки, яка чітко вирішила слідувати до вже обраної мети. «Настінні» твори, виконані крейдою та вугіллям із відповідними підписами прикрашали увесь дім – творча натура завжди виявить себе» (Журба, 1978: 187). Дівчинка одержала багато олівців, фарб та зошитів і стала «переливати» в них своє малярське й поетичне натхнення. Поряд із тонкою чуттєвістю дівчинка поєднувала твердий та заповзятий характер і бажання за будь-яку ціну досягнути поставленої мети, що приносило їй батькам чимало клопоту: «Але пам'ятаю себе постійно в стані бунту. Ще лагодом просьбою, логікою можна було добитися зі мною толку. Але всякий примус, наказ, вимога, або заборона, викликали в мені нагальну реакцію» (Журба, 1978: 320).

Ще одне важливе для дівчинки захоплення – театр – було наслідком того, що батьки часто влаштовували вечірки й аматорські вистави, де «грають виключно українські п'єси» (Журба, 1978: 206). А після першого походу Оленки на виставу «Наталка Полтавка» – «вражіння землетрусне». Творчість Івана Котляревського сколихнула чуттєву та емоційну душу маленької дівчинки. Батько відкриває перед нею світ українського мистецтва, пояснює все незрозуміле. Галина Журба пише: «Відтоді інших виграшок у нас нема, крім театру. Я головний актор та режисер, муштрую Устину, Івгу і Сташка, розподіливши ролі; голомшу їх притім з достотним нахрапом справжнього режисера. Вони плачуть і грають» (Журба, 1978: 207). Ось де проявилась справжня творча натура юної лідерки, котра впевнено заправляє своєю «трупкою». Це свідчить про незалежну вдачу дитини, яка прагне звершення своїх намірів.

Вагомим було й відкриття Оленки соціального статусу жінки в той час, це спонукало її до зовсім не дитячих міркувань. Коли мати збиралась до брата і попросила написати їй «дозвіл» на тритижневий побут у Києві, це викликало не тільки подив і запитання, але й цілком справедливий спротив гордої натури, про яку сама письменниця пише: «У мене все бунтується, стає диба. Оця моя дика непокірливість, моя суперечкувата “вдачечка” бунтує в мені, поруч всієї чуттєвості й вражливості на всяке горе, на чужі сльози» (Журба, 1978: 319). Юна бунтарка відверто заявляє, що не проситиме в майбутньому жодного дозволу, а їздитиме всюди без «посвідок». Ось він – одвічний конфлікт поколінь, конфлікт старої і нової генерації, конфлікт усього, що вже віджило своє, з новим, невідомим і незбагненим.

4. Висновки

Автобіографічна повість Г. Журби «Далекий світ» дивним чином синтезує в собі історизм, документальну вірогідність та «справду моменту». На особливу увагу заслуговує дуже влучна передача дитячих вражень, емоцій, відчуттів та переживань колоритною та багатою мовою зрілої письменниці за умови збереження при цьому відчуття дитячої безпосередності та неймовірного чару і свіжості дитячого подиву, «неугавної цікавості» та одвічної жаги пізнання. Відкриваючи перед читачем родинні вподобання, авторка показує батьків, що дають дітям хорошу освіту, відкривають їм чарівний світ мистецтва та театру, вчать поважати селян. Помітивши творчу уяву дитини, дорослі докладали зусиль, щоб розвивати ці творчі задатки, та долучали дитвору до нових цікавих захоплень. Завдяки нашаруванню багаторазового внутрішнього переживання цих спогадів одержуємо «своєрідне взаємодображення, систему складних дзеркал. У зіткненні кількох ситуативних “правд” народжується Правда, перевірена часом, живий Образ минулого» (Коцюбинська, 2008: 57).

Література:

1. Журба Г. Далекий світ : автобіографічна розповідь. New-York, 1978. 371 с.
2. Іванишин П. Націософські засади тлумачення творчості Галини Журби: вісниківський аспект. Серія «XX століття: від модерності до традиції». *Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі* : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 3. С. 56–67.
3. Гуляк А., Науменко М. Сенсорні чинники настроєвості в оповіданні Галини Журби «Черешні». Серія «XX століття: від модерності до традиції». *Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі* : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 3. С. 31–38.
4. Комариця М. Галина Журба в рецептивному полі західноукраїнської міжвоєнної критики (за матеріалами преси). Серія «XX століття: від модерності до традиції». *Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі* : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 3. С. 39–49.
5. Коцюбинська М. Історія оркестрована на людські голоси. Екзистенційне значення художньої документалістики для сучасної української літератури. Київ, 2008. 70 с.
6. Мафтин Н. Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30-х років XX століття : парадигма реконквісти : монографія. Івано-Франківськ, 2008. 356 с.
7. Мацько В. Концепція життєтворчості в поезії Галини Журби. Серія «XX століття: від модерності до традиції». *Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі* : збірник наукових праць. Вінниця, 2014. Вип. 3. С. 68–77.
8. Мережинська Г.Ю. Від імені покоління : До питання про художню мемуаристику 50–80-х років. *Радянське літературознавство*. 1987. № 10. С. 50–53.
9. Риженко К.В. Автобіографічний дискурс художньої прози Пантелеймона Куліша : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2019. 233 с.

References:

1. Zhurba, H. (1978) Dalekyi svit : avtobiografichna rozpovid. [Autobiographical novel “Far World”] New-York, P. 371 [in Ukrainian].
2. Ivanyshyn P. (2014) Natsiosofski zasady tлумachennia tvorchosti Halyny Zhurby: visnykivskyi aspekt. [National-philosophical principles of Halyna Zhurba’s creativity interpretation: bulletin aspect]. Seriiia “XX stolittia: vid modernosti do tradytsii”. Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi: zbirnyk naukovykh prats. LLC firm «Planer» Vinnytsia, pp. 56–67 [in Ukrainian].
3. Huliak, A., Naumenko, M. (2014) Sensorni chynnyky nastroievosti v opovidanni Halyny Zhurby «Chereshni». [Sensory mood factors in Halyna Zhurba’s story “Cherries”]. Seriiia “XX stolittia: vid modernosti do tradytsii”. Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi: zbirnyk naukovykh prats. LLC firm «Planer» Vinnytsia, pp. 31–38.
4. Komarytsia, M. (2014) Halyna Zhurba v retseptyvnomu poli zakhidnoukraiynskoi mizhvoiynnoi krytyky (za materialamy presy). [Halyna Zhurba in the receptive field of Western Ukrainian interwar criticism (according to the press)]. Seriiia “XX stolittia: vid modernosti do tradytsii”. Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi: zbirnyk naukovykh prats. LLC firm «Planer» Vinnytsia, pp. 39–49. [in Ukrainian].
5. Kotsiubynska, M. (2008) Istoriia orkestravana na liudski holosy. Ekzyzstentsiine znachennia khudozhnoi dokumentalistyky dlia suchasnoi ukrainskoi literatury. [History orchestrated by human voices. The existential importance of artistic documentary for contemporary Ukrainian literature]. Kyiv, 70 p. [in Ukrainian].
6. Maftyn, N. (2008) Zakhidnoukraiynska ta emihratsiina proza 20–30-kh rokiv XX stolittia : paradyhma rekonkisty : monograph. [Western Ukrainian and Emigration Prose in the 20–30s of the XX century: the Reconquista Paradigm]. Ivano-Frankivsk, P. 356 [in Ukrainian].
7. Matsko, V. (2014) Kontseptsiia zhyttietvorchosti v poetytsi Halyny Zhurby. [National-philosophical principles of Halyna Zhurba’s creativity interpretation: bulletin aspect]. Seriiia “XX stolittia: vid modernosti do tradytsii”. Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi: zbirnyk naukovykh prats. LLC firm «Planer» Vinnytsia, pp. 68–77 [in Ukrainian].
8. Merezhyynska, H. (1987) Vid imeni pokolinnia : Do pyttannia pro khudozhniu memuarystyku 50–80-kh rokiv. [On behalf of the Generation: To the Question of Artistic Memoirs of the 50–80s.]. Radianske literaturoznavstvo. [Soviet literary studies]. № 10. Pp. 50–53 [in Ukrainian].
9. Ryzhenko, K. (2019) Avtobiografichnyi dyskurs khudozhnoi prozy Panteleimona Kulisha [Autobiographical discourse of fiction by Panteleimon Kulish]: Synopsis diss. Cand. Of Phil. Sciences: 10.01.01 / M.P. Drahomanov National Pedagogical University of Kyiv, P. 233 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.07.2020
The article was received 30 July 2020